

הקדמה ומאפיינים ייחודיים

הרוצה להתבטא היום בעברית, בין בכתב בין בעל-פה, חייב להכיר היטב את שלל הצורות הנטויות של הפועל. אך משימה זו אינה קלה כל כך, שכן מערכת נטיית הפועל ידעה תהפוכות ושינויים רבים במרוצת שנות חייה הארוכות של השפה העברית. ביסוד המערכת עומדות הצורות שנהגו בלשון המקרא (וגם בהן נהג גיוון רב), אך גם צורות שנהגו בעברית שלאחר המקרא מצאו את דרכן לעברית המודרנית. עם תחיית העברית בדיבור פה לצד התחדשות היישוב היהודי בארץ ישראל והקמתם של בתי ספר ששפת ההוראה בהם עברית התברר הצורך בקביעת כללים ברורים לדרכי נטיית הפועל. שנים רבות טרחה האקדמיה ללשון העברית בהסדרת נטיית מערכת הפועל ובפישוטה. עכשיו, כשהמשימה מתקרבת לסופה, יכולנו להשתית את קביעותינו על החלטות האקדמיה, ועל כן הפעלים המובאים באפליקציה זו הן הצורות הנורמטיוויות שהאקדמיה אישרה. לא כללנו כאן צורות שאינן כאלה,

גם אם הן רווחות בדיבור הישראלי (כגון: **שְׁמַרְתֶּם**), וכמובן לא כללנו צורות הנחשבות תת-תקניות (כגון: **אני ילך**).

בארגון לוחות הפעלים הנהגנו כמה חידושים, ואנו בטוחים שהם ישפרו את דרך הצגת הצורות השונות.

1. **סימון אותיות השורש בצבע אדום**. כדי לאפשר הבחנה ברורה בין אותיות השורש לבין הצורנים הדקדוקיים (סימני הבניינים, הזמנים והגופים) הובלטו אותיות השורש המתקיימות בצורות הנטויות השונות, כגון:

תְּשַׁחֲקֶנָּה | **יִשְׁתַּלְּבוּ**

גם כשאות השורש מיוצגת בצורה הנטויה באמצעות אות חליפית היא הובלטה, כגון:

הוֹרִיד (יר"ד) | **הִתְפַּנֶּה** (פנ"י)

אתה	מְשַׁמֵּר	שְׁמַרְתָּ [שְׁמַרְתָּ]	תְּשַׁמֵּר	שָׁמַר
-----	-----------	----------------------------	------------	--------

אם אות השורש מתלכדת עם אות המייצגת צורן דקדוקי, הובלטה האות הכפולה בסימון מיוחד, כגון:

הַזְמַנּוּ | כָּרַתִּי

נַחַת	תְּנַחַת	נָחַת	נוּחַת	אתה
-------	----------	-------	--------	-----

כך ניתן לראות בקלות, במיוחד בגזרות החסרים, אילו אותיות שורש מתקיימות בנטייה, כגון:

נִרְדַּ | יֵאָפוּ | הִקְמַנּוּ | עֲשֻׂתָה | יִפְּלוּ | הִגְנָה | הִטּוּ

2. סימון צורות חליפיות. במקומות שונים במערכת נטיית הפועל התירה האקדמיה שימוש בשתי צורות חליפיות (ולעתים גם יותר). צורות אלה הובאו בין סוגריים צומדים {...} (בדרך כלל סומנה רק ההברה הנוגעת לעניין), כגון:

יְתָאָרְחַ {רַח} < יְתָאָרְחַ, יְתָאָרְחַ

הִתְמַנְּנִי {נַנֵּ} יְתִי < הִתְמַנְּנִי יְתִי, הִתְמַנְּנִי יְתִי

אֹהֵב [אֹהֵב] {אֹהֵב}
תֹּאֵהֵב {תֹּאֵהֵב}

יחד עם זאת, לא תמיד יכולנו להביא את כל מגוון הצורות שהאקדמיה התירה. בדרך קבע הובאו גם צורות העתיד הנבדלות בנוכחות (אתן) ובנסתרות (הן), כגון: תִּלְבְּשֶׁנָּה (לצד יִלְבְּשׁוּ), וצורת הציווי בנוכחות (אתן), כגון: לְבַשְׁנָה (לצד לְבַשׁוּ), וכד'.

3. כתיב מלא וכתיב חסר. כאמור לעיל, כל הצורות מובאות תחילה בכתיב מלא מנוקד, ואם יש צורך הצורה מובאת גם בכתיב "דקדוקי" חסר ומנוקד בין סוגריים מרובעים, כגון:

לִימָד [למד] | צוּלַם [צלם] | הוֹפֵל [הפל]

שִׁמְרַת [שִׁמְרַת]
----

4. **סימון מקום ההטעמה במילה.** במקומות שבהם הטעמה שונה מבדילה בין צורות שוות-כתיב סומנה ההברה המוטעמת, כגון:

בָּאָה ⇔ בְּאָה | רָצוּ ⇔ רָצוּ

שִׁירִי	תְּשִׁירִי	שָׁרְתִּי	שָׁרָה	את
---------	------------	-----------	--------	----

לעומת:

	תְּשִׁירִי	שָׁרָה	שָׁרָה	היא
--	------------	--------	--------	-----

5. **הדגמת קריאה רהוטה של פעלים.** כדי להדגים לקורא, הן דובר העברית הן לומד העברית, את דרך הגיית הפעלים, בחרנו 21 לוחות מבניינים שונים, וקריין וקריינית קוראים בקול את כל הצורות המופיעות באותם לוחות.

לוחות אלה מסומנים בסימון מיוחד - -

6. **סלנג**. פעלים הנושאים אופי של סלנג, סומנו בסימן מיוחד:

לוח: ג-29

בניין: פיעל [פיעל]

גזרה: מחומשים [מחמשים]

שורש: פלרט"ט 😊

שם פועל: לְפַלְרֵט